

İlmələrlə tarix yaradan rəssam

Türkiyə türklərində şahənə bir deyim var: "Hər körpə bir dahidir". Yəni gələcəkdə vətəninə, insanlığa, bəşəriyyətə şərəf qazandıran nadir insandır...

Əslən naçıvanlı olan Xalq rəssamı Eldar Mikayılzadə qədimdən də qədim Bakının Əmircan kəndində 1956-cı ilin yanvar ayında dünyaya gələndə nə qədəmlərinə cənətlər sərilən bir ananın, nə də ata haqqı, Tanrı haqqı olan bir atanın ağına da gəlməzdi ki, gələcəkdə övladları Azərbaycanın sənət korifeyləri arasında şərəfli yer tutacaq.

Ancaq bu zirvəyə qalxmaq üçün Eldarın sənət yollarına qızıl güllər sərilməmişdi. O, bu keşməkeşli yollarda güclü istedad və sarsılmaz iradə bahasına özünəməxsus sənət

di. 1983-cü ildə Bakıda keçirilən Şərq xalçaları üzrə beynəlxalq simpoziumda dünyanın ən məşhur ekspertləri "Şəbi-hicran" xalçasını müasir dövrün dünya xalçaçılıq sənətinə verilmiş misilsiz töhfə kimi qiymətləndirmişlər. Gənc xalçaçı rəssam böyük sənətkarların məhərətlərinin zirvəsi sayılacaq xalça yaratmışdı. Bu qiymətləndirmədən sonra Eldar Mikayılzadənin sənət dünyasında ulduzu elə parladi ki, on illər keçdi və bu ulduz kəhkəşana çevrildi. Yaratdığı bir-birindən ecazkar sənət nümunələri ilə Azərbaycanın sənət dünyasını zənginləşdirdi: "Bütöv Azərbaycan" (1981), "Nağıllar aləmi" (1983), "Azərbaycanın poeziya və musiqi korifeyləri" (1985), "Lətif Kərimov (1986), "Xətai" (1990), "Xəmsə" (1994), "İslam"

yasi fırtınalarla sarsılan bir dövərdə Eldar sənətinə də, dövlətinə də sədaqət yolundan ayrılmadı. Siyasətin qaranlıq labirintlərindən üzüağ çıxdı. Ulu Öndərin də sənətkarlarda ən çox təqdir etdiyi məhz bu keyfiyyət idi. Çünki sədaqət əxlaqın və vicdanın tacıdır. Və Eldar həyatında ən doğru və ən qiymətli möcüzəni kəşf etmişdi. Onun üçün sənətinə sədaqət mənəvi qəhrəmanlıq və əsl böyük sənətin zirvələrinə qalmaq yalnız mənəvi qəhrəmanlıq deyil, həm də o şöhrət zirvələrində mətənatlə dura bilməkdir.

Üç il öncə Eldar Mikayılzadə Azərbaycan Xalq rəssamı adına layiq görüldü. Eldarın yaratdığı xalçaların şöhrəti artıq vətəndən çox-uzaqlardan gəlir. ABŞ, İtaliya, Fransa, Belçika, Küveyt, Türkiyə, Səudiyyə Ərəbistanı və s. ölkələrdə təş-

ömür-gün yoldaşı, Azərbaycan qadınlarının mənəviyyət tacı olan Zərifə xanım Əliyevanın obrazlarına müraciət etməsi dahi rəssamın dövlətinə sonsuz sevgisinin və ehtiramının ifadəsidir.

2008-ci ildə Eldar Mikayılzadə "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev" əsərini (əzəmətli xalçasını) yaradır. Rəssam əsərdə Ulu Öndərin ayaq üstə məğrur şahənə duruşu, üzündəki işıqlı təbəssümü ilə Azərbaycanın möhtəşəm keçmişindən ehtişamlı gələcəyinə gedən yolunu təsvir edir. Dahi rəhbər amansız düşmənlərdən xilas etdiyi Azərbaycanın xoşbəxt istiqbalından xəbər verir. Tablodakı Heydər Əliyevin arxasında Sovet Azərbaycanının ilk rəhbəri, vətənin xilaskar oğlu Nəriman Nərimanovun abidəsi ucalır.

mişlər. O qorxunc illərdə bunun qarşısını alan yalnız və yalnız bir xilaskar türk oğlu türk vardı: Nəriman Nərimanov!!!

Bu sonsuz kainatda hakimiyyəti hakimiyyətlər üzərində, qüdrəti qüdrətlər üzərində hökmran olan ilahi bir ədalət vardır: Haqqın zülm üzərində, xeyrin şər üzərində zəfəri!

Eldar Mikayılzadə əsərlərində, özəlliklə "Xəmsə" xalçasında dahi Nizaminin yaradıcılıq dünyasını əks etdirir. Sanki xalçaçı rəssam kimi deyil, böyük bir dövlət xadimi kimi düşünür, bəzən də bir filosof kimi qarşımıza çıxır. Çünki "Xəmsə" bir qüdrət, bir qəhrəmanlıq, bir mənəviyyət xəzinəsidir.

"Üç Peyğəmbər" və dahi Nizaminin dünyaca məşhur "Xəmsə"si haqq ilə zülmün, şər ilə xeyrin, nur ilə zülmətin əbədi mübarizə tarixidir.

gəmişi ilə fırtınalı deryaların təhlükəli dalğalarını yara-yara sənət zirvəsinə ucala bilmişdir. Haqq zülmə... Xeyir şərə... Nur zülmətə qalib gəldiyi kimi!..

Səttar Bəhlulzadə və Lətif Kərimovdan dərslər alan xalçaçı rəssam çox çəkmədi ki, sənət dünyamızı zintələndirdi. Eldarın tale ulduzu o qədər parlaq idi ki, istedadının mayası iki dühanın cövhəri ilə yoğruldu. Məhz ona görə Eldar Mikayılzadə hələ 25 yaşında ikən, 1981-ci ildə dahi Füzulinin əsərlərindən ilham alaraq "Şəbi-hicran" xalçasını yarat-

(1992), "Təbrizname" (1993), "Xilaskar" (1995-1997), "Peyğəmbərlərin şəcərəsi" (1998), "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti" (2003), "Üç Peyğəmbər" (2004), "Şəbi-hicran" (2006), "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev" (2008), "Kəhkəşan" (2012), "Yaranış" (2010) və s.

Azərbaycan siyasi təlatümlərlə çalxalanan o qaranlıq illərdə (1988-1993-cü illər) bir çox sənətkarlar, yazıçılar, rəssamlar, teatr xadimləri, alimlər öz siyasi platformalarını müəyyən edə bilmədilər. Dövlət si-

sil olunmuş fərdi sərgilərində xalçaçı rəssamın əsərləri uğurla nümayiş etdirilir...

Eldar Mikayılzadənin ölçüsü 200x214 sm olan məşhur "Kəhkəşan" xalçası 600-ə yaxın rəng və çalardan yaranıb. Əsərin kompozisiyasına işlənilən qiymətli daş-qaşların sayı 725 ədəddir. Xalçaçı rəssam dünyada bənzəri olmayan bu şahənə əsərini ulu öndər Heydər Əliyevin 90 illik yubileyinə həsr edib.

Xalçaçı rəssam xalqımızın xilaskarı Ulu Öndərin (üç dəfə) və onun

Nəriman Nərimanovun tabloda təsviri təsadüfi və gəlişigözəl epizod deyil və dərin tarixi-fəlsəfi mənə daşıyır. Yəni zülm ədalət taxtını işğal edəndə tarixin böyük faciələri başlar. İyirminci yüz ilin 1920-1922-ci illərində rus şovinistləri və erməni daşnakları Moskvada Rusiya Bolşeviklər partiyasının Mərkəzi Komitəsində siyasi bürodakı Leninin ətrafında küməşmiş Azərbaycanın düşmənləri vətənimizi quberniyalara parçalamaq və Rusiyanın ucsuz-bucaqsız ərazilərində əritmək, yox etmək planları tərtib et-

Hər iki əsər eyni cəhanşümul ideyaları daşıyır.

Eldar Mikayılzadənin "Üç Peyğəmbər" əsəri gələcəyin zəfəridir. Tablodakı üç peyğəmbərin əzəmətli duruşu gələcəkdə dinlərin: İslam dini - müsəlmanların, xristian və musavilərin qardaşlığı bəşəriyyətin xoşbəxt gələcəyidir.

Eldar Mikayılzadə 1981-ci ildə "Bütöv Azərbaycan" əsərini yaradır. Onun "Yaranış" əsəri görkəmli sənətsünaslar, sənətkarlar tərəfindən qiymətləndirilməsinə baxmayaraq, əsərə ən böyük qiyməti müəllimi,

dünyaşöhrətli xalçaçı rəssam Lətif Kərimov vermişdir:

"Eldar Mikayılzadənin son 80 ildə mən də daxil, heç bir sənətkarə nisib olmayan "Yaranış" xalçasının mövzusu, ideyası cəhanşümuldur. Belə bir kompozisiyanın yaradıcısı olan tələbəm Eldar Mikayılzadə ilə fəxr edilməzmi?"

Eldar Mikayılzadənin monumental xalçalarının hər biri şah əsərdir. Və yalnız Azərbaycan türklərinin keçmiş deyil, bir çox Şərq xalqlarının tarixləri də ilmələrlə rəngarəng xalçalara köçürülmüşdür. Rəssamın yaratdığı əsərlər (xalçalar) iftixar ediləcək qədər yüksək dəyərə malikdir. Türkiyənin xilaskarı Mustafa Kamal Atatürkün dediyi kimi, "tarixi yazmaq, kətanlara, xalçalara köçürmək, xalılar üzərində tarixləri yaşatmaq tarixləri yaratmaq qədər şərəflidir. Çünki millətin tarixini yaradanlar millətin şanlı keçmişini, qəhrəmanlığını millətin özünə yenidən yaşadır".

1991-ci ilin rüzgarları tufan qoparan bir qış günü Eldar Mikayılzadənin müəllimi, dünyanın sənət zirvəsində taxt quran Lətif Kərimov ömrünün 85 ilində əbədi dünyasına qovuşdu. "Rənglərin simfoniyası" susdu. Naxışların akkordu dinməz oldu. Böyük bir sənət dünyası zülmətə qerq oldu.

Amma sənət aləminin və xalqın birca təsəllisi vardı ki, Lətif Kərimov vətəni Azərbaycan üçün saysız-hesabsız, heç bir dəyərli sərvətlərlə ölçülməz dərəcədə bir sənət və mənəvi xəzinə qoyub getdi.

Vətənə, Azərbaycan xalqına şöhrət və şərəf qazandırdı. Azərbaycanı və bəşəriyyətə gözəllik səltənəti bəxş etdi. Və nəhayət, bu gözəllik səltənətini davam etdirəcək Eldar Mikayılzadə kimi nadir sənətkar yetişdirdi...